

DOBROGEA JUNĂ

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Str. Dorobanților 17.

ORGAN SEPTAMINAL AL TINERIMEI DOBROGENE

DIRECTOR- PROPRIETAR
CONST. N. SARRY

AN NOU

Noul an, o nicio nouă-sute și cîinei, a dat de perete porțile sale. Iată-ne pe prag; un pas și am intrat.

Firul anului *vechiu*, s'a isprăvit și al celui *nou* începe.

An nou! Dar nu e un nonsens euvințul acestuia? Noboșitul timp, fie el vechiu ori nou, își urmează aceeași cale. Îi este indiferent, că aparțin unui an, ori chiar secol, numit de om trecut sau viitor, că începe ori termină o epocă. Batjocorește frumtorile ee-i puțin oamenii, găzind în singur o-dată cu înțeleptul: o desertăciune a desertăciunilor și totul desertăciunile!..

Dar timpul ce trece are atâtă bună, că pune pe om pe gânduri și chiar pe acela, care, prin temperamentul său, nu e dispus la grave meditații. Când o oră importantă sună pe vîrful turbelor imbătrânite, omul cel mai flegmatice dintre noi se simte furat de un moment de emoție, aruncă o privire asupra trecutului și caută a ridica un colț al valului viitorului. Și, sub efectul reflecțiunilor, ee în acel moment îl sugerează, vede defilând pe dinaintea ochilor minții lui, că pe pânza unui cinematograf, întreg trecutul său, își face bilanțul acțiunilor sale și din această operațiune rezultă de multe ori o mai bună pricepere a vieții, cum și, din îndatoririle sale pe viitor, rezoluții utile.

Dar să lăsăm timpul să-și urmeze calea, cea fără de început și fără de sfîrșit. Și cum tărâna mormântului anului expirat e încă proaspătă, să trecem repede în revistă păcatele ce el a avut și, că ale lui o-dată, pe ale trecutului întreg, promițându-ne că parte din ele cel puțin ne vom sili a le expia.

Nă fost zi lăsată până acum, în care contrastele cele mai izbitoare să nu fi împăimantat privirea observatorului.

Contrast între geniul omului și perversitatea lui.

Contrast între averile risipitoare și mizeril de nedescris.

Contrast între lucrătorii obscuri, modești, conștiincioși, care abia răușesc să înnoade cele două

căpătăie ale anului și între speculatorii semetii, fără de nicio capacitate și nu mai puțin fără serupule.

Contrașt între ceea-ce se predică de pe catedra și amvoane și cele co se practică în societate. Colo, sus, recomandării de modestie, de dragoste frătească, caritate, remunțare, la sine însuși; aci, jos, desfrâu, strâlucire de bogății; ură perfida, gelozie, patimii, judecăți erude, execuții nedrepte, luptă pentru păineă zilnică prin tot ce e degradator și periculos.

O, dar n'a sunat încă ora, în care să facem alogerea între Bine și Rău, între reinoarea socială și repetarea iniechitărilor tradiționale? Găsi-vom oare mijlocașul să a seutura zdrențele, care învelesc încă oménirea și să îmbrăcăm vestmântul umanității regenerate?..

Să nu ne facem iluzii, că vom putea corija într'un an, tot ceea ce ar fi de îndreptat în societatea actuală. Dar ceea-ce putem face, în aşteptarea luceafărului acelei ere bine-euvințate, e următorul: Să căutăm a îndrepta noi în noi însăne, tot ce găsim protivnie dezvoltării intelectuale și morale a umanității; să ne declarăm partizani ai progresului contra vechilor abuzuri, contra ilegalităților sociale și să întărim astfel, eu îndrăzneala armia, din fericire deja în număr considerabil, a acelora, care se încearcă să pună de acord adevărurile morale, ee ni se predică de aproape două mii de ani, eu progresele materiale pe care natura și geniul omului ni le-au pus la dispoziție.

Să lucrăm astfel fie-care, în sfera sa de activitate, la triumful tuturor cauzelor bune și drepte și atunci, cu siguranță vedea-vom lieărind aureola societății regenerante. Atunci putem zice că satisfacție, că misiunea noastră pe pământ a fost îndeplinită.

Iar astăzi, când timpul ne deschide o pagină nouă, albă și curată, în vechia-i carte mucenită, fie-care din noi grăbeasă să inserie o săptă plăcută pentru conștiința lui și folositoare pentru umanitate.

Aceasta-i urarea ce adresăm cititorilor noștri.

Proprietatea Imobiliara Rurală

DEPOSEDĂRILE DE PĂMÂNT

din Dobrogea

XIII. Prohibirea parcelărilor de loturi mari.

După unii, mai malicioși, satisfăcindu-se în mare parte cererile favoriților; după alții, observindu-se răul, se găsă a se pune capăt stării deplorabile de lueruri, create dintr-o roa interpretare a *spiritului legii*!

Aceasta constată o-dată făcută, fără și logie ar fi fost, să se înlătă îndată toate parcelările efectuate până atunci și repartizarea pământurilor să se fi încredințat unei alte comisii, care inspiră mai multă competență, independență și scrupulozitate. Credeți însă, că s'a recurs la această salutată dispoziție? O, dar atunci ar fi dat dovezi de o reală pricepere a *spiritului de partid*!

Să ordonat însă, în schimb, a nu se mai parcele de către loturi de 10 hectare. Va să zică, tot nevoiașul, lăsat pînă atunci nesatisfăcut și în adăstare, să plătească oalele sparte!

Cef mai erunt loviș de această arbitrală dispoziție cădău economii de vite. Iată o clasă de oameni care, dacă nu trebuia privilegiată, merită însă o atenție specială. Am arătat mai sus, că una din bogățările principale ale Dobrogei era și trebuia să rămînă economia de vite.

Nu se poate admite, că o întindere de 10 hectare, să fi fost îndestulătoare unor oameni în posesiune a mil de vite.

Și e de notă, că mai toți făcuseră cereri pentru întinderi mari de pământ, care se și aprobaseră; în urma acestei dispoziții ele însă nu mai sunt înmătenite în seamă.

XIV. Dispoziția fostului ministru An. Stolojan.

Era natural, să se producă nemulțumiri. Diferite animozități și nelinjeri se ivesc între conlocutori, care pe alocarea degenerăză în inăierări singeroase. (Făgărașul-Noi, plaza Hîrsova, Mai 1889).

Și cum nu era vorba de un rău elem și trecător, ei do o dispoziție ale cărei efecte urmă să se resimtă continuu în viitor, în lipsa unei alte soluții, mese întregi de locuitori se decid să părăsească pământul, în care veniseră cu atită speranță și plecau eu tot așa de multe decepții.

Această rezoluție, care nu putea avea de către urmările dezastroase, iminente pentru emigranți, nu tomai dăpătate pentru Statul Român și în special pentru Dobrogea, inspiră mari îngrijiri guvernului și defunțul Anastase Stolojan, ministru pe atunci al domeniilor, anhetează personal la fața locului plingerile locuitorilor, pe care le găsește întemeiate.

Dar cum măsura de a nu se mai da pământ în loturi mari se luase — spunea reprezentul — tocmai spre a pune capăt abuzului și căpătuiei la care se dedaseră toți favorișii din București, în detrimentul populaționii Dobrogei și deci revenirea asupra ei ar fi recescotocit răul ce abia se curmase. Și sfătuiește, în mod intim, să ceră fără multă gălăgie pământ și pe nu-

mele membrii familiilor lor și pe numele personalului de serviciu, promițându-le că ele vor fi încreștățiate.

Promisiunea acenătă, dată categoric de fostul Ministru în biroul Sub-prefectorul din Medgidia, a fost repetată altor delegații, care s'a prezintat la Caramurăt, în localul Primăriei. De față se găsea d. general Barozzi, care e în viață și poate confirma exactitatea acestui fapt.

Soluținea, o-dată găsită de reprezentantul autorizat al guverrului, e împărtășită celor interesați. Cereri de acest fel se fac și sunt aprobato. Solicitatorii intră în stăpînirea pământurilor cerute și, ce e mai mult, toate loturile — cerute de fapt do o singură persoană — nu sunt delimitate pe teren ca parcele deosebite, ci date într-un singur corp, un fel de proprietate indivizuală, însemnându-so prin mijloc numai triangulațunea întrugul.

Chiar dacă ordine serise nu s'ar fi dat vr'o-dată în sensul acesta — cu toate că mulți, în măsură de a și, susțin că ad există și dacă adăpară explicație e lesne — totușt, nu încapo nică mai nici îndoială, că trebuie să se fi dat instrucțiuni verbatile de a se da curs cererilor de felul acesta, căci altfel cum s'ar putea explica, că autoritatea comună confirmă, că solicitatorul există în comunitate, chiar pe formularul de cerere, iar comisia de parcelare atestă aceea rostire?

S'ar putea opune un argument că plauzibil?

Ceva mai mult:

Pe cererile de pământ, cumpărătorul de fapt era finit să-garanteze, prin semnatura sa, plată lotului, luat de formă pe nume straine, fictive, întrebuitindu-se formula următoare: Semnat de mine și garantez plată.

Declarăți astfel stăpâni pe aceste terenuri, de și în roluri sub nume diferite, ei sunt debitați și urmăriți pentru suma întreagă ca unii ce garantează plată și la achitare li se libera recipise nominale, menționându-se pe contra pagină numele persoanei care a făcut plată.

Vom vorbi mai jos despre sacerdiiile ce săliți au fost a face acești ouămeni spre a putea fi la curent cu plățile.

XV. Primele deposedări.

Această stare de lueruri durează până în anul 1901, când, în urma unor rapoarte tendențioase, se provoacă o revizuire a proprietății imobiliare rurale. Scopul acestei lucrări era de a face, ca Statul să intre în posesiunea terenurilor emigranților și dispărăților, încălcate și stăpînite fără nici un drept și fără nici o plată pînă atunci de unii vecini și proprietari invulnerabili.

Să nu se credă, că exagerăm, dacă am afirma, că majoritatea acestor usurători era compusă dintr-o funcționari domeniilor și perceptori fisali. Vom dovedi îndată aceasta.

Nu știm, dacă explicații n'aștăț fost date suficiente, dacă zelul — sau mai corect, patima — agentilor, însărcinați cu revizuirea, a fost impinsă prea departe, că să se dea o interpretare exensă, zic unii, alăturați îi vom zice noi ordinului de mai sus. Și astfel în primavara anului 1903 se fac deposedări în masă pe motivul, că proprietarul pămîntului nu se găsește în a-

cei moment cu domiciliul real în comună.

„Dispărut” s-a trecut în dreptul acelora, de a căror urmă nu și dădeau ostenește să nu puteau și Agentul domenial, un om strein de comună și Primarul, care, dacă nu era tot strein, era un viță de aur din localitatea lor Ministerial a pronunțat deposadarea, fără o mai mare chibzuire și certețare și numai cu de la sine putere.

Stupefactă și consternarea, cu care s'a întâmpinat această măsură, a fost generală. Ne întrebam—și de sigur n'a fost unul care să nu facă acest lucru—cum s'a putut lăua o măsură pe atât de arbitrară, pe cît de grossieră, cind nici o cauză legală și bine evidențiată nu o putea justifica, cind nici un argument serios n'ar fi putut pleda în favoarea-l?

Se putea incredința judecarea, în prima și ultimă instanță, a unel chestiuni atât de arzătoare unor comisuni, alcătuite din oameni, în prima linie incompetenți în materie, strein de localitate, cu precedente foarte compromisive, carti, ca culme încă, trimisă uneori locuitorilor mai prejos de orice garanție morală și materială (vreți nume?)—comisuni ce trecea că și hoții de cat dintr-o comună într'ală, temindu-se de protestările și chiar de manifestările cu un caracter mai agresiv ale disperaților nedreptății?

O repetăm, se poate?

Acelor din locuitori, carti intimplător se găsesc de față, li se spunea una, pe cind în realitate se punea la cale altă, iar inconștiul Consilier communal—delegat pe cătun—chemat să sanctioneze dezastrul concetățenilor săi, trecea peste cruce cu degetul...

Vom da un exemplu tipic, „care ne scutește doar a mai înzistă asupra superiorității cu care său aleăduit faimoase tablouri—singurul acte în baza cărora Ministerul a pronunțat deposadarea:

Primarul din comună Biulbuliu, plasa Medgidia, România și cu știință de carte, a subseris tabloul în care se declara po sine (dispărut) din comună și ca atare a fost deposadat!

Va avea

CONST. N. SARRY.

Litere, Arte, Științe

Originea femeiei

Intr-o poveste indiană — tradusă de un învățat englez din limba hindustană — se dă următoarea interesantă versiune despre originea femeiei:

Cind Parabrahma, creatorul universului în mitologia indiană, voia să crească pe femeie, a făcut fatală observare, că la creația bărbatului i s'a isprăvit întreg materialul. Mirarea i-a fost mare și l'a pus pe gânduri adânci.

Reșindindu-se, a ajuns la următorul rezultat: luă grațioasa rotunzime a lunii, liniile undulatoare și mlădicioșia scarpelui, spiralele elegante ale plantelor suitoare, tremurul ușor al fizului de iarbă, grațiositatea și flexibilitatea sălciei, frâgezimea flourei, ușurătatea penelui, privirea blindă a porumbelui, raza migălitore și galnică a soarelui, lacramile norului trecător, neconstanța vîntului, sfiala ieșirei, vanitatea păunului, rigiditatea diamantului, dulceața mierei, cruximea tigrului, văpaia focului și răceala zăpezii, limbusa papagalului, ciripirea tururică, lingurirea precum falșitatea și malitia pisicei. Toate acestea Parabrahma le amestecă și aleătui femeia, pe care o deține bărbatului de soție.

Povestea ne spune mai departe, că bărbatul gustind societatea femeii timp de o săptămână, se duse la creatorul și-i zise:

„O Doamne, creațura ce mi-ai dat, îmi otrăvește viața. Ea și bale gura neconștientă și îmi ocupă toată ființa,

se plângă astăzi, fără o ușoară modică, și e mai tot-dăuna bolnav. Te rog, scăpa-mă de ea, căci nu pot trăi cu ei. Se Dumnezeu îi îndoi înapoi creațura huiată. Dar după o săptămână se îndoi înapoi omul. O, Doamne, răsăi el, de cind mi s'a dus soția, mă simt îndoiat. Acum îmi aduc aminte, că femeia nu numai fleacă și suspina, ci îmi și elină cu glas dulce și mă desmerda. Dacă nu o pot redobândi, nici că nu vreau să mai trăiesc.”

Indelung răbdătorul Creator arn compătimire de omul mănușit și predă încă odătă femeia.

Dar abia trecură trei zile și omul îndoi se prezintă înaintea lui Parabrahma și se plângă: O, Doamne, nu știu cum mai e, dar acum sunt confrins, că soția îmi face mai mult supărare, de cît bucurie. Te rog, scăpă-mă de ea. — Făptură ingrată!, zise Dumnezeu foarte minios, — du-te și rezi cum te rei împăca cu ea. Eu nu vă mai despărțesc. Tu zici, că nu poți trăi cu ea, dar de acum înainte nici să nu fiu în stare să trăi sări de ea!

Si apa a rămas pînă în zilele noastre.

Encyclopedist.

PORTUL CONSTANȚA

IV.

Lucrările executate și sumele primeite de antrepriza Adrien Hallier.

Înaintă de a începe descrierea noilor lucrări și pentru a termina definitiv celul avut de antrepriza Adrien Hallier, voi să arăt, aici pe scurt, lucrările ce a executat la port precum și sumele ce a incasat.

Din digul tăcut spre largul mărel menit să apără portul de valuri a executat numai 454 m. 00.

Din digul pentru apărarea platformei, în partea de West a portului, având originea îngă Tunel, antrepriza a executat 616 m. — Atât de aceste lucrări s'a mai făcut 192,250 m. dragage și 435,521 m. terasamente.

Pentru executarea acestor lucrări antrepriza a primit, conform devizului și contractului cu avea, 3549704. lei 00

In urma retragerel și pe baza sentinței date de procesul arbitral de la Curtea de Compturi din București statul a mai acordat încă pentru materiale apro-vizionate, instalatii etc. 5470532. lei 00 Un total de 9020236. lei 00

In această sumă intră și cheltuielile procesului, expertilor etc. cari s'u căzut în sarcina antreprizei

Rolul antreprizei în executarea lucrărilor, după cum ne indică citrele de mai sus, a fost de foarte mică importanță, nu tot astfel a fost însă și cu incasările făcute cari depășesc, fără indoială, cu mult valoarea operilor lăsați.

Descriptia noilor lucrări

Pentru a înălța greutatea ce vor întrima cititorii, de a urmări—in lipsa unui plan—descrierea noilor lucrări ale portului, redacțunea va da în curind ca Supliment gratuit la Ziarul Dobrogea Jună, un plan detaliat al portului Constanța, coprinzând și rezervațile de pietri și stâncării portului, întreg orașul, precum și lucrările pentru lărgirea bulvardului Elisabeta.

De ocândată pentru a fi mai lămurit, vom proceda pe cît este posibil în ordinea naturală a lucrărilor. Vom începe dar cu lucrările executate pentru inchiderea portului și a portului, care se compun din:

- Digul dinspre largul mărel,
- din partea de Sud
- pentru apărarea platformei și
- de la Intrarea în port.

a) Digul dinspre largul mărel,

Acest dig începe de la terminarea străzii portului, având direcția S-SW și o lungime de 1377, m. 56, și fiind executat după profilele cele mai moderne și mari porturi din lume.— având o plat-

formă de ancluamente de apă și la basă— în profiluri complete rectă și golă cu elemente din mari blocuri de beton și piatră, în spații, cu beton de ciment în partea de la suprafață.

Aceste blocuri având diverse forme după locul unde trebuie să fie, au cuburi variind între 12 — 16 m. și greutăți de la 30—40 tone.

Așa cum acestor voluminoase blocuri să fie cu ajutorul unor mari macarale rulante, numite „Tulan”, despre care ne vom ocupa la timp.

Dispoziția blocurilor în partea de estă—spre largul mărel, formează o scară cu trepte, egale de 1 m. 75 înălțime, începând de la cota 8 m. sub nivelul mărel, continuând astfel până la cota 2 m. 50 d'asupra nivelului mărel. În total deci o scară de blocuri cu o înălțime de 10—12 m. Înspatele acestor scară se află corpul digului; aci dispoziția blocurilor se schimbă fiind aşezate inclinat, și începând de la o cotă mai superioară—5 m. gestul fiind completat cu anrocamente.

Corpul digului are înălțimea de 2 m. 50 d'asupra apel, sau în total 7 m. 50, înălțimea de 8 m.

D'asupra digului astfel construit, să fie executat din zidărie brută de diferite categorii, un zid de gardă avind o înălțime de 5 m. 50 de la nivelul digului, sau 8 m. de la nivelul apel.

Acest zid are o lungime de 706 m. și este menit să apără de furia valurilor construcționile ce să vor fi extinute pe platformă cuprinsă între dig și un cheu paralel tăcut cam la 50 m. precum și de a impiedica trecerea apel în interiorul portului.— Zidul de gardă propriu zis începe cam de la 200 m. de la originea digului și are un cub aproximativ de 120000 m. costind 400000 lei. În dreptul digului de inchidere, unde se sărgează cheul paralel cu digul de larg, încețează și profilul complet al zidului de gardă, de aici și pînă la capătul extrem al digului s'a executat o zidărie pentru suprînălțarea corpului digului de la 2 m. 50 la 3 m. 50, aceasta însă nu împedîcă ca apa să treacă dintr-o parte într'ală a digului, când marea este agitata de turzuri.— Partea aceasta a digului fiind menită să apere numai intrarea în port și deci acostabilită chiar prin modul în care a fost executată.

La capătul digului, s'a executat un far monumental, unde se așază un bas relief reprezentind pe M. S. Regelii și în partea dinspre port, inscripția: „Portul Constanța mărit și apărat de valuri sub domnia Regelui Carol I 1895—1904.”

La reușita execuției a acestor lucrări de artă, și cărui proiect a fost întocmit de Dl. P. Zahariade, fost diriginte al lucrărilor și contribuit mult și Dl. Architect Antreprenor Bottinelli, care a avut la crarea.

Acest far monumental are o înălțime de 25 m. d'asupra nivelului mărel, având o lumină albă cu eclatul și o rază de vizibilitate pînă la 10 mile pe tirup clar.

Această lumină, marchează în timpul nopții capul digului, și dirige cu altele, despre care vom vorbi în curând, — accesul vaselor în port.

In jurul acestui far, pentru a-i apăra mai bine baza și distrugă furia valurilor în timpul fortunilor, s'a aruncat în mod neregulat pînă d'asupra nivelului mărel, restul lucrărilor din interiorul portului.

Execuțarea digului a început la anul 1895 și a terminat definitiv la 1903.

I. G. Făgărașanu
București 22 Decembrie.

Hazul Săptămînei.

Dumitru Petcu, aprod la Tribunalul din localitate, se adresașă reprezentantului Societății „Generali”, cerindu-i să asigure contra accidentelor provocate de căderea cojorilor.

Adresauză D-lui architect Renard—răspunse agentul „Generali”.— Noi nu facem operațiuni în ramura această.

CERCURILE CULTURALE

Cum trăiesc bătrâni noștri și cum trăim noi astăzi? Colecția populară—Zesme:

Atât-ori, și tineri și bătrâni, ne țingem unit altora, că neamul lucrurile nu mai merg ca înainte; că timpul să schimbe, că viața să îngreunat și că toate merg mai rîdu ca în trecut. Așa să fie oare? Și eu zic că toată lumea asta este.

Dar oare timpul său lucrurile să adăschimbă, ori noi oamenii? Să corcătăm puțin: Să ne întoarcem, nu cu mult mult, că cu vră 50 său 60 de ani în urmă, și să vedem cum trăiau părinții noștri, ce dări și greutăți aveau și de ce sătăcu mai bine ca noi astăzi?

Mal întâi de toate, trebuie să ști, că el nu avea astăzi pămînt de plugărit, că avem noi acum; oameni, de și erau mulți puțini și pămînt mai mult, nu era înăsă al lor, ci al boierilor; iar acela pe care îl arătu, îl arătu cu dijma tot de la boieri. Noi astăzi avem pămînt mai mult, e al nostru, nu al boerilor; și cu toate astea tot nemulțumiș suntem. El, cind se făcea bucătă, plăteau primul în dijma, iar cind era secetă, în ban; dijma socotită în ban, făcea îndoit și întrețea de cît plătim noi acuma. Apoi unde mai pău noile și neacuzurile ce suferă, păzind clăile de bucate și grămezile de porumb, pe ploii și pe ninsori, pînă îl venia gust boierului să le dijmuiască?

Noi astăzi muncim cind vrem și plătim cind avem într-un an de zile; toată darea noastră, mare și lată, la 10 hectare pe an, este 30 lei pămîntul vră 16 lei fonciere și 11 lei birul, că ce face în total 57 lei. Cu toate acestea ni se pare prea scump și cind ne cauțu, tot datorit suntem la percepto. Vedoți dar, părinții noștri plugăreau mal puțin, plăteau mai mult, erau mai necăji și tot mai cu stăru de cît noi erau.

Gospodăria, care cumpără mult și vine puțin, nici o dată nu poate fi bogată. Bătrâni noștri vineau mult și cumpărău puțin și de aceea erau chiburi. El nu cumpără de cît lucrări neapărat trebuințioase, că: sare, chibrit, varză pentru iarnă și bumbac pentru țesut plină. Imbrăcăminte, astăzi a lor cît și a copiilor lor, era toată țesută și făcută de femeia caselor; pînă și căciula, pe care o purtau iarna și vara, o făcea tot la cojocarul lor din sat; doar niște imine își lăua de la tîrg. Cind plecau cu carele cu boi la vrăun oraș, mal rar îi vedea cu bucate, fiind că el plugăreau mal puțin; îl încărau însă cu rogojini frumoase, lăurate în ochiuri, cu puțini cu brinza, cu porc, cu lemn de foc, cu bujii cu vin și cu alte lucruri; iar cind își lăua femeile, apoi să fi văzut: oale cu unt, ouă, pasări, miere, ceară, borangic și cito și mal etc. După ce le vindea, își cumpără după cum vă spuse, numai sare, chibrit, varză, bumbac și căciula covrigi pentru copii; banii ce le rămîneau, îl legău în colțul basmalei cu cîte șapte noduri, îl vîrta femeia în sin la piele, iar cind venia acasă, îl schimba în galben și lăea la oală. Rar se întâmplă, că vrăun bătrân al nostru, să nu aibă la moarte sa, cite-o ulcică cît de mică plină cu aur.

Ei erau dar, harnici, cumpărați și chirivnișitori; de aceea casa lor era imbelüşugată iar lipsă mai rar ducea.

Dar noi astăzi cum trăim? Doamne! Cind mă gîndesc, de unde să incep, pe cari să le spun și unde să îsprăvesc, un fior par că îmi străbate corpul! Din Marte și pînă în Noembrie ne tot întrebăm: Unde te duel? La plug. De unde vil? De la plug. Să dacă socotim pe degete numărul lunilor de plugări, găsim 8 sau 9, în care timp nu s'a lucrat de cît 10 pînă la 20 hectare, cel mult. Să lăsăm la o parte, că nici acestea nu sunt plugărite ca lumea, dar toamna, cind se numără bobocii—precum xice proverbul—cu ce ne alegem? Tot cu neaverea. De aceea ni s'a scos și cîntecul: Ziua hăi, noaptea hăi, Cu punghă plină cu leu, Cind în fundu pungel Ața mămăligel.

DIN MIZERIILE CONSTANTEI

De unde vin nevoie? De acolo, că ceea-ce ne dă plugăria, nu ne ajunge, nu atât toate nevoile, cît mai ales toate gusturile și modele, care ne storează multă din noastă și ne aduc în sapa de lemn. De unde să mai punem ale o parte, cum faceau bătrâni noștri? El cumpără foarte puțin; pe cind noi cumpărăm atât de mult, în cît ne dăm nu numai ce avea în pună, dar de multe ori ne arunăm și bucatele de pe cimp, încă de cind sunt verzi. El își faceau săpunul în casă, pe cind noi îl cumpărăm; el își prepară singuri lumânările, din ceară de la stupil lor; noi însă le plătim. Grădinile lor erau bine luate și pline de tot felul de pomușări. Duminicile și sărbătorile, după ce iesău de la slătina biserică, mîneau și se odihneau în aerul cel curat de sub umbra lor, gustând și din dulceața fructelor lor.

Astăzi grădinile sunt pline de bătrâni; Duminica și sărbătoarea ne invadă prin prejurerul caselor său dormitoare, pînă ce ieșe popa din liturgie, iar după ce mîneam, infundăm prăvăliile, răsuflind aerul cel stricat dintr'însele golindu-ne punga și vătămindu-ne sănătatea; și cînd vr' un copil al nostru ne plinge după niște mere său alte fructe, alergăm cu traista cu bucate la Albanezul sau Macedoneanul, care, cu crucea cu un eal și două roate, îl aduce la piejoare. Le cumpărăm de la el și în cîmp-va să il facem negustor fruntaș, cu casă înalte și frumoase la vr' un oraș. De ne trebuie zarzavaturi la mîneare, fără de care nu ne putem hrăni, lăsăm colțurile de vii său de grădină, de pe lingă vr' un pat său apă, să se desfete sări și sopirile intr'însele; iar noi cu pungile și mai ales cu bucatele, pricopasim pe grădinarul sirbăori bulgari, cari vin, primăvara, lînău la noi în sate și pleacă toamna cu chimirul plin numai cu aur.

Cind e vorba de imbrăcămintă, apoi dacă ar invia strămoșii nostri și ne-ar privi astăzi, nu ne-ar mai cunoaște dacă suntem sau nu nepotii lor! Poate după vorba puțin; încolo totul e străin pe noi. Priviți la hora de astăzi și vedeați, seamașă cu aceea de acum 20 sau 30 ani? Doamne ferește! Pe cind atunci îți luă ochit hainele cele bune și trainice de lină, maramele cele scumpe și frumoase de borangie, toate luate de femeia casetă, astăzi străducește barișurile, atlazurile, căsmirele, polepte, mănușile, ba, ce e și mai de rîs, palăriile pe capul unora din fetele noastre; toate plătite scump, cu bucatele din plugăria noastră, spre a întoli pe străini, cari ne-au aflat slabiciunile; și cîte și mai cîte nu le mai amintesc pentru ca să se urmăse vorbirea.

Iar dacă la toate astea mai adăgăm și păgubitorul obiceiului, ce am luat de cînd-va timp, ca Duminicile și sărbătorile mai alunecăm pe la circumul, de punem gura la pahar și mină pe cărlăi, atunci ușor ne putem cunoaște prăpastia, în care ne ducem atât noi cînd și urmașii noștri.

Cum dar să ne imbogățim, cind din venitul plugăriei noastre, mai mult cheluim de cît păstrăm? Să ne lăsăm dar obiceiurile reale și păgubitoare ce le avem astăzi și să le luăm pe cele bune și folositoare ale străbunilor noștri, dacă vom să nu ducem lipsă.

N. Andriescu
Institutor rural

Întimplări și fapte

Anunțăm cu placere logodna d-rei Maria Jordanoff cu d. I. Verbanoff, institutor la școală bulgară din localitate.

Cordialele noastre felicitări.

Noaptea trecută s'a găsit moartă, în casa construcției portului din Mangalia, femeia Fani Cojaceșeu, concubina principelelor farului din acel oraș.

Po' masa s'a găsit un pahar cu apă, iar pe jos cristale dintr'alt pahar spart.

Se crede, că s'ar fi sinucisă.

Ion Fintină, cioban din Mamut-Cuius, a fost găsit înzăpezit pe drumul dintre Cocargea-Pesta.

Cu tot concurșul dat de agentul sănătății numitul-nu a putut să aducă în viață.

Dacă era ceva priu care excedeacea Belgie a Orientului a Belgiei Orientului, la anexarea și mult timp după aceasta, era relativă superioritate morală — într'un sens special al cînvintului — în care se găsea față de restul țărilor. O viață patriarhală, aşa cum și-a dus orientalul, neîncălit încă cu virusul „civilizației”, caracteriza relațiunile de ordin intim al locuitorilor Kiustendijet.

Dacă această stare de lucruri era privită de ei trimiș la început aci, că să stădească în noi, pe cale oficială, sentimente de dragoste pentru neam și dinastic — și, trebuie să știu, că primii funcționari destinați pentru Dobrogea, ne-o spune chiar regretatul Catargi, într-un referat al său către consiliul de Miniștri, fusese recrutat din tot ce acenșă clasă avusese mai corrupt și mai venal — dacă această stare de lucruri, zic, era privită de acești civilizați ca o anomalie soci-românească, o stare ce denota lipsă de cultură și estetică, noi însă ne felicitam cu dinsa.

Viața conjugală, aşa primăvită înțeleasă, corespunde perfect menirei ei. Necinstișii erau arătași cu degetul și dacă există un stabiliment de prostituție, el era situat la marginea orașului, aproape de port, destinat parțial occlusiv străinilor, cari ne vizită.

Astăzi însă ne-am subfiat și noi, Constantenii. Am devenit percepibili de deliciile a ceea-ce se numește frumos, fin și mai ales sic!...

Au trecut și am trăit timp indelungat prin centre, adevărate lupanare de cîntăriri și de lene, dar nici unul nu m-a impresionat așa de penibil ca orașul -neștiu, pe care l-am pomenit virgin.

Viața conjugală ni s'a modernizat. Adulterul, trebuie să fie înregistrat la Parchet, ca să mai constituie o jenă pentru delicevenți; iar divorțul, care, pînă la civilizarea noastră nici nu se pomenea, astăzi aduce venituri considerabile auxiliarilor magistraților din urbea noastră.

Prostituția e un rău admis de invocători. Regulamente expuse fac însă cîstecele acestui mallum necessarium să fie elă mai puțin resimțite.

Dacă la noi? Stabilitatea publică de prostituate presărate ca ciupercile hotelurilor literalmente pline de femei imorale; căsători-chantante într'o proporție relativ exorbitantă; două lupanare decoltate pe piață așa zisă, în ironie parță, a Independenței și unul în drumul școalelor frăților și surorilor noastre, în drumul bisericelumelor noastre. Case de prostitue clandestină în chiar centrul orașului, în fața Palatului administrativ și al justiției. Cafenele în jurul grădinelor publice, în care minorul due gologanul furat de sub perna tatii său din colțul de ciorap al manei, — localuri în care se practică cele mai detestabile moravuri și în care se formează viitoarele contingente ale ospiciilor și penitenciarelor.

Nu mai vorbesc de cartierul Tiganias. Toate prostituatele cîste la pensie, aci au devenit căciuțe clandestine. În coloane-care bordel său colibă ascundea un concubinaj, fără să mai adaoag, că croitoria și spălătoria sunt două meserii aci, cari nu mai înseală nici pe profani.

O, Belgie a Orientului a Belgiei Orientului!...

CESAR.

Probleme

No. 2

Personale, care în 10 zile, ne vor trimite dezlegarea problemei însoțită de capitolul No 2 vor participa la cîștagarea unui deșteptător de nașă.

Dintr'un grajd dispare o vacă. Pe zăpada de afară se cunosc urmele a trei persoane, venite dintr'o direcție oare-care, pînă la ușa grajdului fără alt indiciu.

Cum s'a scos vaca și pe unde a fost dusă?

CARNETUL UNUI POSAC

Tipuri și figuri parlamentare.

Că asem Parlamentul nostru, cu toată ciuda acela, cără doresc ca Dobrogea să se transforme în pașalăc, e fapt necontestat. E natural așa dar să asem și tipurile noastre parlamentare.

Cel mai simpatic? O, îl știu.

E o rîsătoare cu darul vorbel, originară de peste Prut. A trecut în România transdanubiană pe cînd n'a cîtreau de cît oile și s'a pus în fruntea lor.

De căld, chiar aceste blânde animale — singurele din toate lipsile de ghidă, capete, colț și alte... drepturi politice — sătură într-o zi de grosolania acestui conducător, și au zis:

E gran a fi supus la oră-care tiran,

Dar slugă la magar.

E mai umilit și încă făci amar.

Și i-au aplicat un picior sub coadă.

Astăzi a nimerit la o altă stand, iar nu se stie, cădă vreme va fișe și aci coada curată.

Lumea susține că cîstă tip e de origine bulgără. Dânsu, n'a ascundea, ba și face din asta o finisă. De altfel semnalamentele confirmă prorenitența: Ceasa groasă, obrazul și mai gros.

De o arărie pe care nu i-o întreacă de cît încăpăținarea lui de catir.

Semne particulare: I-a plăcut necrișu pietenutul și a arut parte de dinsa.

Sareglu -

- Atragem atențunea cititorilor asupra premiilor ce acordă Ziarul nostru abonașilor săi, anunțate pe pagina IV.

INFORMATIUNI

d. Sc. Vârnău, în cîrul demisiune a fost primită, și-a lăsat astăzi ramis bun de la funcționarul Prefectură.

De mortuus nihil nisi bene...

Tot astăzi nou prefect al județului Constanța, d. C. Pariano, a fost întâlnit la gara, fără sănătate de toții acela, cari îl păstrează adevărate sentimente de simpatie.

Salutăm cu adîncă satisfacție această potrivită numire și singur faptul, că deșinele județului nostru se încadră în cîstă unul om, care pînă acum a suferit cu noi nașteri, ar fi suferit ca să nu regretăm plecarea ceui mai desăvîrșit chiar dintră prefeții.

Ucă d. Pariano va răsta să îndrepte numul relației, de cîra să aibă d-sa, de cind s'a stabilit pe acest pamant al făgăduinței — ar fi destul ca să cîștige un titlu nep eritor la recunoaștere noastră.

Speranțele noastre sunt prea întregi și cred că să ne fie lemnă de decepționă.

In locul d-lui Vlădescu Olt, administrator al domeniilor Statului din Dobrogea a fost numit d. C. Lungău.

Astăzi d. Sc. Vârnău a fost la Prefectură, unde s'a întreținut timp de o oră și jumătate cu d. Pariano, cu care s'a imbrățișat la plecare.

Zvonul că d. Cimbru, polițialul orașului Constanța, a demisioat, e de domeniul fanteziei.

D-nit Corașa, grefierul Tribunalului Constanța și A. Șerbănescu, ajutor de grefier, au fost destinați, primul la Constanța și secundul la Silistra Nouă, ca să indeplinească rolul de secretar la alegerile județene, ce urmează să aibă loc în ziua de 20 Ianuarie a.c.

Cu ocazia sărbătorilor recomandăm cu căldură cofetăria d-lui D. Postelnicu, din Piața Independenței.

De cărareea porumbului adus din America pentru fărăni, care a fost sprijinită pe motivelor că nu ar corespunde condițiilor din contract, continuă de teri.

Comisjinea îndreptinată de Minister de cînd se pronunță asupra căldurăi compusă din d.d. Puriano, Președinte și Dumitrescu, administrator finanțier, au cînd-înțis că porumbul nu ar fi în cîstă — cîm se crezuse — că căldura ar provoca din cauza îndelungatului răzăi, cind umiditatea mărită său chiar săripiță tulazurilor influență.

În numărul viitor vom da în esență circulația a P. S. Sale Episcop al Bihorului de jos, privitoare pe preoții în exercițiu drepturile lor politice.

La 1 Ianuarie se deschide drogheria de cub hotelul Regal.

Biografie: A apărut No. 10 din Ovidiu revistă literară dobrogăneană, cu următorul sumar:

Dr. Leonte de P. Vulcan. Mișcarea literară română de Fl. I. Bezeacu. Pe valuri, poezie de T. Anghelovici. Sentimentul religios de Popescu-Doli. În Larg, poezie de T. Anghelovici. Serbarea unui triumf. Rev. Ovidiu. Pe bord de Tonegaro. Șase paine mărete din trecutul nostru (urmăre) de Căpitan Popovici-Răboeni.

Ilustrații: Dr. Leonte. O grupă de Români din Constanța și M. C. Cotta

Rubrica năpăstuișilor

Cind am deschis această rubrică n'am înțeles, că ne punem coloanele la dispoziția patimel și birfirel.

Po cătă ne costă faptul, că unit din concețătenii noștri suferă de pe urmă unor funcționari neconștiințioși — și a căror curățire va forma una din preocupările noastre de căpitanie — pe cînd ne mănuștește imprejurarea, că altii, fie că nu ne-ău înțeles, fie că pun interesele lor mai presus de cele obișnuite, caută să ne inducă în eroare, donunțindu-ne fapte neexacte și tendențioase.

Să fim înțeleși o dată, că asemenea insinuații nici o dată nu vor putea fi de folos și cu atât mai puțin să se creadă că vom ajunge vr'o dată a ne puno în serviciul intrigelor și birfirel.

Cauzele drepte le vom apăra însă cu cea mai mare căldură și energie.

COFETARIA PETRE POSTELNICU

La „FURNICA"

144 Str. Carol No. 144

Cu ocazia anului nou și în tot timpul, expune spre vinzare diferite Bomboniere Elegante pentru Cadouri, Asortiment de Bombonerie de la Lei 2,50—6 Kgr., Fruits-confits Franceze, Biscuits tôte felurile, Ceaiuri, Dulceuri, Licheururi, și tôte articole de Cofetărie, Champagne, diferite Casse de la Lei 2,50—15 sticla, Depositar al Chocolatelor Grande Marque și Swiss-Milk de o calitate extra-fină precum și alte feluri în Pachete și Blocuri. Cacao în bloc și praf.

Vineri 31 Decembrie 50 Forturi cu diferite Cremuri fine sunt spre vinzare la dispoziția Onor. Clientele.

Locul cu cea mai fină Patisserie Rog visitați localul, vînd cu prețuri mici Marfa bună, curată și de tôte calitățile.

Petre Postelnicu

DOBROGEA JUNĂ

CUPON N° 2

ABONAMENTE

Pe un an 8 lei
Pentru preoții și învățători 6 lei
Pe săptămuni 5 lei

Foile Ziarului „Dobrogea Jună”

Prințul de Hohenzollern în România

(Die Hohenzollern in Rumänię)

TRATAT ISTORIC SI POLITIC

D-r R. TH. ZINGELER
trad. de CONST. N. SARRY.

IV

Numiți de Poartă pe viață, fără însă ca să se poată menține pe tron de cîteva ani, Domnitorii Fanarioți erau niște guvernatori trimiși de Poartă, ca să administreze aceste două provincii, său, mai corect, să le exploateze. De la 1716 - 1821 domnia în Muntenia 37 Fanarioți iar în Moldova 33. Trebuie să amintim, că în acest interval avură loc nu mai puțin de trei ocupări rusești, așa că de fapt nu revin celor 37 și 33 Domnitori de cîte 94 ani de domnie, dintre ei dinti 24 fiind detronați și abuzați.

În sfîrșit, la 1821, Poarta drept recunoaștere pentru bunele ser-

Premiul I, pentru abonați pe un an 100 lei în numerar.

Premiul II, " " " " O frumosă pendulă.

Anunțuri și reclame

Dupa invocat

Orice fel de corespondență
să nu se aducă francată

vicii ce i-au adus Muntenia și Moldova, prin faptul că s-au obținut în timpul revoluției grecesti, redete Principatelor dreptul de a-și alege domnitorii dintră familiile țărilor lor. Aceștia însă nu puteau fi aleși de cît pe un period de 7 ani și cădeau în circumscriptiunea pasalnicului de Silistra, de la care primeau și investirea. Menținerea lor pe acest interval de 7 ani depindea înălă și de buna-voința așa zisului protectorat rusesc și Românilor și foarte bine de atunci ce se numește protecție și prietenie rusească.

In principiu, nu era esclusă, după scurgerea celor 7 ani, realegerea Domnitorilor, în cazul cînd ei nu dădeau prilej de supărare nici țărei nici Turciei sau Rusiei și dacă consiliile celor două principate, așa numitele divanuri, exprimând dorința întregelui națiunii, cereau numirea din nou. Se poate lesne închipui la ce rezultate putea duce o asemenea stare de lucru, în atât relații și faptele ulterioare dan-

Dar încă aci nu se termină adinca și ingrozitoarea umilire!

La 1828 îsbueneste războiul Ruso-ture și cu el începe pentru Principate o epocă de cumpătă mizerie. La 7 Mai 1828 năvălesc Rusul în Moldova și pun mîna pe Domnitorul Sturdza. Domnul Munteniei, Ghica, avu timpul să fugă la Brașov, din Transilvania și contele Pahlen, care curind fu înlocuit cu generalul Zaluzin, o numit împăternicit al divanurilor ad-hoc.

Pînă la încheierea păcii de la Adrianopol, Muntenia și Moldova avură să petreacă o epocă de asuprire, care nu e mai puțin dezastruoasă ca aceea, prin care avură să treacă de-alungul secolelor. Si toate ocupăriile rusești au o asemănare dureroasă. Iată ce găsim într-o serie românească referitor la aceste ocupări:

Comerțul nostru stagnat cu desăvîrșire; orașele de la Dunăre, în general locurile, care au avut nefericirea să vada pieță de Rus, căzură în pragă pierzări; înrîgina populațione prăpădită de foame, frig și bolt; vitele, izvorul principal

al economiei noastre, decimată de nefintreruptele rechiziții și molini; strădele noastre nepăcate, cîmpurile necultivate și pustii; toate izvoarele de ajutor ale țării secate.

Sî ce aduce pacea de la Adrianopol. În tot cazu o oarecare independență față de Poartă și dreptul de a-și alege Domnitorii pînă mult de cît 7 ani. Principalele rămîneau însă ca zâlog în mâinile Rușilor, înțină la completea achitare a despăgubirilor de război.

Si astfel ține ocupăriunea rusescă 7 ani plini, în care timp generalul Kisseloff, în calitate de guvernator suprem își avea reședința aci. Regulamentul organic, elaborat de două comisii din partea Principatelor, după care Domnitorul urma să fie aleș de către o adunare extraordinară, din cauza impotrivire intîmpinată la Petersburg, a trebuit să sufere modificări esențiale și anume, că Domnitorii să fie numiți în urma înțelegerii depline a ambelor curți rusești și turcești.

(Va secol)

Bereberea „Bega la Rab”

Unicul local pentru familii

Excelenta Bere Opere

Orchestra Națională și Cor Oriental. Localul bine aranjat. Lumina electrică

La orice oră din zi și noapte: Mezeluri și măncăruri reci: măncăruri calde, fructuri și anotimp renamuri. Preturile cele mai convenabile, servizio prompt. Frații Gheorghiu.

DIN CAUZA CRIZEI

MAGAZINUL CU COLONIALE

SI DELICATESE

Xenofon Teodor

în fața Primăriei

Oferă diferite articole din bogatul său

asortiment

CU PRETURI ESPECIALE DE EFTINE

de ocazia Sf. Sărbători

Comisariatul Circumscripției II
în ORAȘUL CONSTANȚA

PUBLICAȚIUNE

Nr. 875. Conform adunării Nr. 1734/21 a Judecătoriei de casă Constanța, următoarei se săză de 9 Ianuarie 1866 să se vină pînă în cîmpie publică la oborul de cenușă, din cîmpie, astăzi susținută mai puțină de de-

zitorul Agip Mirceaianu, urmărită de eretorul Emile Sal's Hagi Mustata pentru că a săză ce este de primit în baza căcăi de judecător Nr. 1771 a unei cîseci judecătorilor.

In consecință se aduce la cunoștința generală că în cîmpie și pînă ora 10 a. m. să prezinte omotul opre a concursa, deosebită garanție vorba, iar după adjudecarea locuș de înregistrare, în: Patria, seance închiriate cu adâncimea 2. Una este & cu oglindă 3. Un masă rotundă, și 4. Un dulap pentru sticlări.

Sub Comisar, Ph. Magișor

Magazinul de Incredere
AP. ȘA SPINA

Față cunoscut numeroase și distinsel sale clientele, că cu ocazia Sărbătorilor și a Anului Nou, s'a aprovizionat cu toate nouătățile în Bijuterie, Ceasuri-nicis și Argintarie.
Prețuri mai ieftine ca oră și unde

Pentru Sărbători se oferă Onor Cheia și rabat la

Magazinul de Palarii
WEINSTOCK

Față cunoscut numerosel și distinsel sale Clientele că s'a asortat pentru Sesonul de iarnă cît și cîte Primă-vară cu nouătăți în ramura de: Șepci, Caschete moderne, Căciuli de toate calitățile precum cele mai noi și moderne fesoane de palarii.

Oferă în același timp articole pentru militari avind o cîprăzire bină sortată.

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA DIMITRIE NICOLAESCU

PIATA INDEPENDENȚEI, STRADA CAROL ȘI STRADA TRAIAN

Tipografie :

Eredită: Registre de mosit, Diplome, Condici, Teze, Cecuri, Broșuri, Acțiuni, Afise, Cărți de vizită.

Mare deposit de imprimante necesare comunelor

Atelierul fiind reînnoit cu cele mai moderne caractere de la primele Fabrici din străinătate și având un personal suficient poate efectua ori-ce comandă în cel mai scurt timp posibil cu cea mai mare acurateță, promptitudine și exactitate.

Legătorie de Cărți

Execuță: Pasparturi, Registre, Mape, Poleituri, Portrete, Planșe, Incadrări, Carnete, Deposit de rame.